

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XLI. De Regulis Juris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

TITULUS XLI,

De Regulis Juris.

S U M M A R I U M.

1. Regula Definitio;
2. Numerus Regularum Juris;
3. Divisio in Generales, & Particulares;
4. In Authenticas, & merè Doctrinales, seu Brocardicas;
5. Brocardica non faciunt Jus;
6. Quod etiam Authentica non inducunt, sed supponunt;
7. Utilitas istarum magna est;
8. Nisi perperam allegentur;
9. Exceptionem patiuntur;
10. Vis istarum Exceptionum;
11. Conclusio totius Operis.

Regula à regendo dicta, quòd regat, aut rectitudinis normam præbeat, à Paulo Jcto Regula 1. ff. b. tit. definitur, Regula est, quæ rem quæ est, breviter enarrat, i. e. quæ Jus, quod in singulis rebus est constitutum, generalibus verbis, & brevi sententia complectitur, ac demonstrat. Valleng. hic n. 2. König n. 2. Wiestn, n. 2. Reiffenst. n. 1.

Juris Regulæ tam in Digestis, quam in Decretalibus inveniuntur: & in Digestis quidem ad finem Libri quinquagesimi ponuntur Regulæ omnino ducentæ, & undecim. In Decretalibus duplicem locum habent: & undecim quidem ponuntur ad finem Libri Decretalium quinti; octoginta octo autem Librum sextum Decretalium claudunt.

Duplicis generis sunt Regulæ, Generales scilicet, & Particulares. Generales sunt, quæ nullo certo loco, aut argumento comprehensæ per universum Jus diffunduntur, prout est Regula 1. Libr. 5. Decretalium: Omnes res, per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur; & Regula 48. in 6. Locupletari non debet aliquis cum alterius injuria, vel jactura; & plures aliæ. Particulares verò, quæ certo loco, vel materiæ adaptantur: qualis est Regula prima in sexto: Beneficium Ecclesiasticum non potest licitè sine institutione Canonica obtineri; & 58. Non est obligatorium contra bonos mores præstitum Juramentum.

Item Regulæ aliæ dicuntur Authentica, aliæ merè Doctrinales, quæ communiter Brocardica appellari solent, Authentica sunt, quæ autho-

ritate Apostolica, vel Imperiali Juri Canonico, vel Civili, & præsertim sub hac Rubrica insertæ sunt. Brocardica, quæ à Jctis, vel aliis DD. ex variis Juris textibus, ac dispositionibus, vel etiam ex Philosophorum dictis depromptæ, per modum Axiomatum habentur, & applicantur quidem, Jus tamen non faciunt, nec Juris auctoritatem habent, cum in nullo Jure clausæ supponantur. Wiestn, n. 5. Reiffenst. n. 2.

Brocardicas alii laudant, passim tamen alii reprehendunt: nec immeritò; nam aliquæ, ut dixi, ex Philosophorum dictis depromptæ sunt: conf. vim in Jure habere non possunt, cum ex principiis unius Scientiæ ad aliam argumentum ducere, itaque mutare genus scientiæ absurdum sit teste Aristotele l. 1. posterior. Deinde Brocardicarum multa tot casus exceptos habent, quot alii comprehenduntur sub dispositione Regulæ, ita, ut earum contradictoriæ non minùs, quam ipsæ veræ esse videantur: patet in tribus istis, Spoliatus est ante omnia restituendus: In omni actu Judiciali requiritur citatio: sine litis contestatione Processus non valet: quarum primæ Gabrielius 70. secundæ Portius 124. postremæ Socinus 802. limitationes opponit. Adde tamen, etiam ipsas utiliter allegari, si Legum, vel Canonum auxilio suffultæ, vel Scholarum, & Curiarum stabili & uniformi usu receptæ, approbatæque sint.

Authentica Regulæ natæ sunt ex reflexione eorum, quæ particulariter circa personas, res, & actiones à Jure passim sunt constituta. Et hinc quia alibi traditum est, quòd per alium liceat contrahere Matrimonium c. fin. de

de Procurat. in 6. subire Judicium l. Procurator 1. §. usus 2. ff. eod. exercere Jurisdictionem ordinariam c. Romana 1. de Offic. Ord. in 6. inde nata est Regula universalis, Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum: quæ est 68. in 6. Item quia diversis Juribus constitutum est, quod famina non possint esse Judices gerere Magistratum &c. facta est Regula Jura ista complectens: *Femina ab omnibus Officiis Civilibus, vel publicis remotæ sint*: quæ est 2. ff. de R. J. Adeoque Regula Juris etiam Authentice novum Jus non producunt, sed antè constitutum supponunt, ut rectè advertit Gloss. ad hanc Rubr. ut proinde Reg. 1. ff. merito Ictus dixerit, *Non ex Regula Jus sumi, sed ex Jure, quod est, Regulam fieri.*

7 Sed esto, quod Regula Juris Jus novum non faciant, magna tamen earum pro decisione Casuum utilitas est; nam pro eo, pro quo stat Regula, semper est pronuntiandum, nisi adversarius doceat, quod illud, de quo est questio, specialiter sit exceptum à Regula l. ab ea 5. ff. de Probat. Bartol. ibid. n. 1. Bald. in c. 1. de alienat. Judic. mut. causi. Decius in l. 1. ff. h. tit. n. 6. §. 7. Tusch. præf. v. Regula concl. 94. à n. 13. König hic n. 10. Wiestner n. 1. Reiffenstuel n. 5. Hinc in eum, qui limitationem pro se adducit, onus probandi transfert arg. l. ab ea cit. & c. fin. de restit. spol. in 6. Quod procedit etiam contra personam privilegiatam; nam etiam huic Regula præjudicat, nisi illa se specialiter exemptam probaverit. Decius l. cit. n. 9. Mascard. de Probat. concl. 1268, n. 3. §. 5. König n. 10. cit.

8 Excipitur, si Regula Perperam allegetur, quod duobus modis contingere solet. 1. Quando Regula, certam materiam spectans, ad quamvis aliam, perinde, acsi communis omnibus esset, trahitur, & allegatur, prout fieret, si ex Regula, *Invito beneficium non datur* 69. ff. quam de liberte conceptam Inscriptio docet, aliquis probare vellet, quod Servus, si à domino hæres instituatur; liber, & hæres invitus non evadat, cum tamen talem fieri constet ex §. *necessarius* 1. Inst. de Hered. qual. §. *differ.* licet in ejus arbitrio sit, utrum libertate data frui, vel ad servitutem redire velit l. *cum constitutio* 15. §. *fin. autem* 2. c. de testament. manumiss. 2. quando in citatione Regula non attenduntur circum-

stantiæ personarum, loci, temporis &c. ut si quis ex Regula, quod *vim vi repellere liceat*, quæ procedit de repulsione facta in continenti, defendere vellet repulsionem à se factam post intervallum; vel si quis Regulam, quod *par in parem imperium non habeat*, vellet porrigere ad parem delinquentem in territorio paris, vel ei spontè se subiciantem. Abb. in c. *cum inferior* 17. de majorit. n. 1.

Regula autem ritè allegata tam diu vim suam habent, adversus quem allegantur, quamdiu iste exceptionem non probat à Regula; sæpe enim Exceptionem hujusmodi patiuntur: & hinc Reg. 202. ff. h. tit. dicitur: *Omnis definitio in Jure periculosa est; parum est enim, ut non subverti posset*, inde etiam scriptum illud: *Nulla Regula sine exceptione.* Neque obstat, quod hujusmodi Regulae sint sententiæ generales; quia non in absoluto, sed in accomodo sensu exaudiendæ sunt, ut illud, *Cælum tegit omnia*, scilicet præter se.

Vim Exceptionis à Regula tria, 1. usu trita declarant axiomata. *Primum est: Exceptio declarat Regulam*; hoc ipso enim, quod Exceptio de Regula fit, ex qualitate Exceptionis apparet, de quo genere Regula intelligenda sit. 2. *Exceptio firmat Regulam in contrarium in casibus non exceptis*, ita ut comprehensi censeantur, quos Exceptio inde non subtrahit; ex cujus Axiomatis tamen generalitate merito excipiuntur casus exceptis omnino similes, & quicumque alij, de quibus aliqua ratione verisimile est, disponentem de ipsis idem, quod de alijs expressè exceptis sensisse. 3. *Exceptio non ampliatur Regulam*, h. e. non facit, ut ejus dispositio comprehendat aliqua, quæ Exceptione non facta, Regulae verba ex proprietate sermonis non comprehendissent. Ratio clara est, quia Exceptio ex natura sua Regulae detrahit, non addit; ab ea aliquid, eximit non includit aliquid, quod illa, Exceptione cessante, non inclusisset. Decius in l. 1. ff. h. tit. n. 23.

Qui plura de Regulis Juris habere denderat, consulat *Dynum*, & *Petrum Peckium*, qui integros Tractatus de Regulis his edidèrunt: item Augustinum Barbofam in *Collect. Libr. 6. Decret.* & Henricum Canisium in *Summ. Jur.* Li 2.

Jur. can. Ego hic calamum fisco, & Operi huic Canonico finem impono. Laboris quem in eo conscribendo sat magnum posui, mercedem aliam non desidero, nisi DEUM, qui proinde, ut de piissima ejus Misericordia spero merces erit mea magna nimis. Huic igitur, & Magnæ ejus Matri, & Divis Cœlitibus totum hunc meum conatum dico, de-

dico. Quidquid verò in Explanatione hac Quinque Librorum Decretalium, scripti, & dixi, Sanctæ Matris Catholicæ Romanæ Ecclesiæ judicio, & correctioni humillima veneratione submitto, probaturus ea, quæ ipsa probaverit; quæ verò reprobaverit, reprobaturus.

Finis Libri V. Decretalium

INDEX